

Vaker listeriose vastgesteld

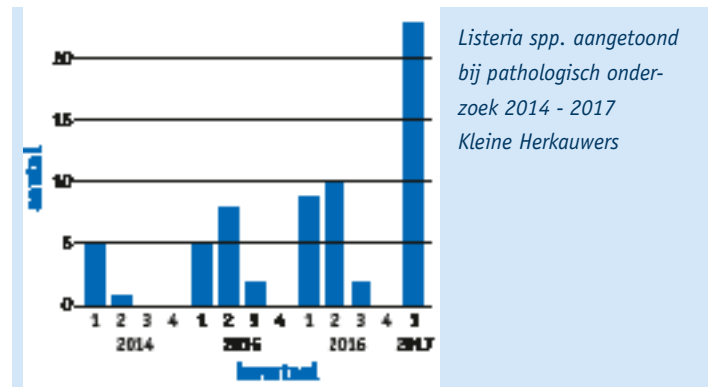
Op meerdere schapen- en melkgeitenbedrijven is in de afgelopen maanden listeriose vastgesteld. Er is sprake van een toename ten opzichte van eerdere jaren in dezelfde periode. Soms betrof het een enkel dier op een bedrijf, maar regelmatig kwamen, met name op melkgeitenbedrijven, problemen op grotere schaal voor.

Listeriose is een zoönose die wordt veroorzaakt door *Listeria* spp. De bacterie is aanwezig in grond en kan zich met name in slecht ingekuilde en geconserveerde ruwvoerders vermeerderen, maar ook strooisel en andere voedingsmiddelen kunnen de bacterie bevatten. Water is een veel minder aangename bron van grootschalige infectie.

Na een incubatietijd van tien tot vijftien dagen kunnen de eerste ziekteverschijnselen worden waargenomen. Listeriose veroorzaakt bij geiten hersenontsteking, plotselinge sterfte, bloedvergiftiging, abortus, keratoconjunctivitis en baarmoederontsteking. Geïnfecteerde dieren scheiden de bacterie uit in mest, melk en andere afscheidingsstoffen. Geiten zijn gevoeliger voor listeriose dan schapen en runderen.

Aanpak

Wanneer listeriose optreedt moet de bron worden opgespoord en weggenomen. Daarna kunnen klinische klachten door listeriose nog enkele weken optreden. Dieren met listeriose dienen zorgvuldig verzorgd te worden. In de praktijk blijkt de behandeling van listeriose vaak tegen te vallen, ondanks het feit dat de bacterie meestal gevoelig is voor meerdere

antibiotica. Het onvermogen van aangedane dieren om voldoende voedsel en met name water op te nemen is hoogstwaarschijnlijk verantwoordelijk voor een deel van de sterfte.

Listeriose voorkomen

Listeria-bacteriën komen wijdverspreid voor. De ziekte kan worden voorkomen door ervoor te zorgen dat bijvoeder- en strowinning geen contaminatie met de grond optreedt. Daarnaast is een goede fermentatie en pH van ingekuilde producten van belang. Ruwvoer waarin schimmel of andere afwijkingen worden waargenomen en voerbalen die beschadigd zijn moeten niet worden gevoerd. Een te hoog ruw as (>70mg/kg droge stof) in ruwvoer is een aanwijzing voor aanwezigheid van te veel grond. Vervolgens is een goede en droge opslag van ruwvoer en stro van belang. Zorg dat voer, stro en water niet gecontamineerd raken met mest. Verwijder dagelijks de voerresten die niet zijn opgegeten en die zijn achtergebleven in de mengvoerbakken. Daarnaast is een goede weerstand van de dieren van belang. Er is geen vaccin tegen listeriose geregistreerd in Nederland.

Conclusie

Een eenduidige reden voor het vaker aantonen van listeriose is op dit moment niet te geven. Grotere uitbraken op melkgeitenbedrijven zijn meestal een gevolg van de combinatie voeren van besmet ruwvoer en een verminderde weerstand bij de dieren. De nadruk ligt op het voorkomen van de ziekte. Aangezien kuilvoer in de meeste gevallen de bron is van de ziekte, dient inkuilen, vermeerdering en contaminatie van de *listeria*-bacterie in en van kuil te worden voorkomen. Geïnfecteerde dieren kunnen de bacterie met onderbrekingen uitscheiden in de melk. Met name rauwmelkse producten zijn een bron van besmetting bij mensen. Listeriose is een zoönose die meldingsplichtig is op basis van artikel 100 van de Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren.

Al sinds 2002 houdt de Gezondheidsdienst voor Dieren (GD) zich intensief bezig met de uitvoering van de diergezondheidsmonitoring in Nederland. Hiervoor werken wij nauw samen met onder andere de diersectoren, de zuivel, het ministerie van EZ, dierenartsen en veehouders. Deze rubriek verhaalt over bijzondere gevallen, speciaal onderzoek en opvallende resultaten die het werk van de monitoring oplevert. Samen werken we aan diergezondheid in het belang van dier, dierhouder en samenleving.